Anul al 54-lea | 16 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei | 16 Pagini | Nr. 254 Miercuri 15 Septembrie 1937

P IIII

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful postal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Școli ambulante pentru adulți

Adeseori am desbătut această problemă în coloanele ziarului nostru. Unele idei preconizate de noi au pornit pe drumul înfăptuirilor practice și au fost îmbrățișate de cârmuirile culturale și chiar de organizatorii echipelor regale. Am văzut pornindu-se și la noi trenuri și autobuze culturale, care, afară de elementele misionare, dascăli de toate specialitățile și variate competinți, cuprindeau și biblioteci portative, material și medicamente sanitare, aparate de radio și cinematograf, etc. Munca e nobilă, frumoasă, făgăduind roade bune, dar ni se pare că ar putea fi mai temeinic organizată, spre a avea un caracter de permanență și de definitivat.

Sătenii și sătencele noastre au nevoie de învățături demonstrative, pe teren, un fel de seminarii de cunoștințe generale și de folos imediat, ca, de pildă, arta menajului pentru ridicarea gospodărească a satelor, pentru deprinderea țărănimii cu hrană mai bună și pentru infiltrarea civilizației în straturile cât mai largi ale poporului.

Astăzi, când se vorbește de electrificarea satelor și de motorizarea agriculturii, nu se poate uita celalt factor hotărîtor în determinarea gradului de înaintare a unui popor: asigurarea unui trai cât mai corăspunzător treptei de civilizație pe care ne găsim.

In Danemarca, Finlanda și alte țări similare, săteanul are o gospodărie bine întemeiată, rost de viață igienică în casă, adăposturi pentru vite — cari nu trăiesc în aceeași vatră cu stăpânii lor, — și aproape nu există cămin unde să n'auzi un pian, sau cântând la vioară sătenii în ceasurile lor de răgaz. Despre radio nu mai vorbim, fiindcă el nu lipsește de nicăiri.

Acest aspect de civilizație n'a venit însă dintr'odată, ci este rezultatul unei munci de generații, cu elemente pornite dela sate, dar care, după terminarea studiilor, n'au râvnit la funcțiuni și misiuni parazitare, încărcând inutil bugetul statului, ci s'au reîntors la vatra părintească, perfecționând gospodăria rurală potrivit cunoștințelor dobândite prin școlile superioare.

Da, școli ambulante, cu dascăli cari să cutreere satele, pe regiuni, și să îndrumeze spre cele bune pe săteni, acestea ne trebuiesc acum, ca să ridicăm nivelul cultural, sanitar, economic, gospodăresc al țăranilor.

Fundamentul de mizerie și întuneric, pe care era clădită viața țărănească până după război, a fost vătămător statului însuși, pentrucă ne punea dinainte energii improductive în timp de pace și forțe anemice în vreme de război.

Aceste idei sunt în spiritul timpului, și lor trebue să le dăm forța dinamică și forma concretă, pe care o au de multă vreme în apusul civilizat.

Țăranul nostru e foarte receptiv în ce privește cuceririle progresului omenesc.

Dovada a făcut-o în zilele războiului, când a priceput rostul armatei motorizate și i s'a adaptat din primul moment și fără greș, după cum, cu aceeași înlesnire s'ar potrivi desigur și celorlalte forme de viață pe care le-aduc după ele aceste prefaceri, adânc necesare azi agriculturii.

STRANIE PROPAGANDĂ

de EM. HAGI MOSCO

„Spania 1937", cu litere roșii, cifrele anului picurând însângerate, stă scris pe coperta unei cărți datorită penei unui Alfred Savelle, apărător nefericit al guvernului comunist din ce a mai rămas din Spania roșie. Lucrarea, scrisă în limba franceză, este tradusă — nu se arată de cine — în cea română, este tipărită în editura „Cultura poporului", numerotată și împărțită fără plată. Eu am exemplarul nr. 2157.

Firește, că fiecare este în drept să-și apere ce-l doare, dar atunci îi trebue argumente cari, chiar dacă n'au darul să convingă, ar trebui măcar să nu se întoarcă împotriva lui. Pentru a dovedi că războiul de astăzi din Spania nu are câtuși de puțin înfățișarea unei porniri împotriva religiei, autorul reproduce cele scrise în Octombrie 1934 în „Osservatore Romano", oficios al Sfântului Scaun.

Ziarul scria că „guvernul are dreptul și datoria să impună respectul legalității, pedepsind pe rebeli în modul cel mai sever, aceasta fiind doctrina adevărată și justă, corespunzătoare tradiției bisericii, toți catolicii având datoria să sprijine guvernul în lupta împotriva rebeliunii, ori care ar fi ea".

Cu alte cuvinte, chiar Papa, și întregul catolicism, sprijină mișcarea comunistă din Spania!

Și pe aceste rânduri, scrise în anumite clipe, toată suflarea comunistă își reazemă sângeroasele ei apucături, făcând biserica părtașe la toate grozăviile războiului civil.

Ce se întâmplase însă? După abdicarea, în 1931, a regelui Alfons, intelectualii cu idei înaintate, profesori, filosofi, avocați, ca doctorul Marano, Alcala Zamora, Maura, Lerroux, Unamuno și alții, biruitori, au încercat alcătuirea unei republici conservatoare asemănătoare republicii franceze... de atunci. Cotropiți însă de valul comunist, țesut cu atâta grije la Moscova și care acoperise vederea Spaniei, au căzut în alegeri.

Nouile Cortese, — Corpurile legiuitoare, — însuflețite de cel mai pornit spirit revo-

(Continuare in pag. 2-a)

Starea prețedintelui Masaryk s'a înrăutățit

Buletinele medicale de Duminică exprimă adâncă îngrijorare

Lany, 12 (Radio-Central). — La 6 dim., s'a dat la Lany următorul comunicat asupra stării prețedintelui Masaryk:

„Eri, a intervenit, brusc, o înrăutățire în starea prețedintelui Masaryk. Temperatura a început să crească; în timpul după amiezii temperatura s'a urcat la 39,5.

„In acelaș timp s'a constatat din nou o pierdere a cunoștinței și respirația neregulată, reducerea activității inimii și o slăbire a presiunii sângelui.

„In cursul dimineții de azi s'a constatat începutul unei pneumonii în partea de jos a plămânului drept.

„La 10 dim., nu s'a înregistrat nici o îmbunătățire în starea prețedintelui Masaryk. Pneumonia s'a localizat în partea de jos a plămânului drept.

„Respirația neregulată și pierderea cunoștinței se mențin. Activitatea inimii este, din contră, satisfăcătoare".

(ss) Dr. Meixner
Prof. Hyneb
Prof. Weber

PREȘEDINTELE BENEȘ ȘI D. HODZA LA LANY

Praga, 12 (Radio Central). — *Prețedintele Beneș a primit eri după amiază, la Topolcianky, o știre în care i se arăta că starea prețedintelui Masaryk e bună. La 2 noaptea i s'a comunicat că starea prețedintelui liberator s'a înrăutățit.*

Prețedintele Beneș a plecat, cu un tren special, la ora 6,30 la Bratislava, unde a sosit la 9,45, iar de acolo la Praga, unde a sosit la 14,8. Dela Praga, prețedintele Beneș a plecat imediat la Lany.

Și primul ministru Hodza a plecat imediat dela Pystian spre Praga.

BULETINUL DELA AMIAZA

Praga, 12 (Rador). — La amiază starea sănătății primului prețedinte continua a fi considerată gravă.

S-a dat un bultin medical în care se anunță că medicii au reușit să mențină o activitate cardiacă mulțumitoare.

LA CAPATAIUL PREȘEDINTELUI

Lany, 12 (Radio-Central).- Prețedintele Masaryk zace în dormitorul din etajul al doilea al castelului. Este foarte liniștit și pare că nu sufere.

Membrii familiei sunt toți la căpătâiul său, împreună cu prețedintele și d-na Beneș. Cele două fiice ale prețedintelui, Olga și Alice, veghiază incontinuu, alături de fiul său, Jan Masaryk.

Au mai sosit aci o nepoată a prețedintelui, Ana, și d-na Lipa, fiica fratelui

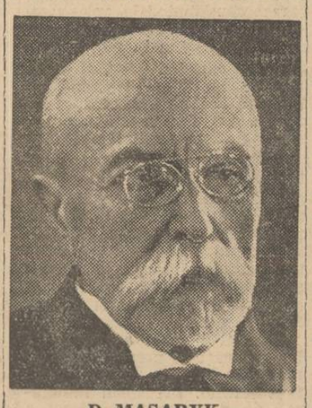

D. MASARYK

prețedintelui și soția ministrului Cehoslovaciei la Riga.

Liniștea cea mai adâncă domnește în tot castelul.

NICI O IMBUNATATIRE

Lany, 12 (Radio-Central). — la ora 15,30 s'a dat un buletin medical, în care se arată că starea prețedintelui Masaryk nu s'a îmbunătățit. Slăbirea puterilor continuă. Pneumonia a dat înapoi.

In starea prețedintelui Masaryk n'a intervenit nici o înrăutățire dela publicarea ultimului buletin.

UN CONSULT LA ORA 16

Praga, 12 (Rador). — Starea sănătății prețedintelui Masaryk continuă a fi îngrijorătoare.

Cei patru profesori universitari, cari îngrijesc pe prețedinte au ținut la ora 16 un consult și au hotărît să facă prețedintelui injecții cu cafeină și camfor pentru a susține activitatea inimii.

Dela un spital s'a adus un aparat cu care se activează respirația bolnavului.

Medicii socotesc că este imposibil să se spere într'o ameliorare oarecare în viitoarele 12 ore.

In jurul castelului s'a strâns o mulțime imensă care cere știri despre mersul boalei prețedintelui care a dat independența țării.

Buletinul medical dat la ora 16, și semnat de trei medici, are următorul cuprins:

Forțele bolnavului, în general, continuă a fi deficiente cu toată ameliorarea constatată la plămâni.

*

Praga, 12 (Rador). — La ora 18 și 30 s'au publicat următoarele:

„Dela publicarea ultimului buletin, starea prețedintelui Masaryk nu s'a agravat".

Un medic și trei surori de caritate veghiază la căpătâiul bolnavului.

Comunicatul a făcut să renască nădejdea printre numeroșii oameni din popor cari așteaptă în tăcere știri la porțile castelului Lany, în care se odihnește prețedintele. Complet nemișcat în patul său, bolnavul — după spusele medicilor — nu are dureri. In camera vecină se află d-na și d. Beneș, precum și membrii familiei Masaryk, adică fiicele ilustrului prețedinte, Olga și Alice, fiul său Jan precum și două nepoate.

Starea se menține foarte gravă

Praga, 12 (Rador). — La ora 21 și 30 s'a dat publicității următorul comunicat:

„In cursul serii, starea prețedintelui Masaryk se menține fără vre-o schimbare importantă. Ameliorarea pulmonară persistă, deși situația rămâne gravă".

Congresul interbalcanic al matematicienilor

D. prof. Georgeacopulos, delegatul școalei politehnice din Atena, rostindu-și cuvântarea
(Darea de seamă în corpul ziarului)

Acordul dela Nyon

Intervenția decisivă a Ințelegerii Balcanice. — Comentariile presei franceze și engleze

Paris, 12 (Rador). — Realizarea acordului la conferința mediteraneană este primită cu cea mai mare satisfacție în cercurile diplomatice și de întreaga presă franceză.

Se subliniază îndeosebi că „intervenția Ințelegerii Balcanice a fost cu adevărat decisivă, căci acest organism a înlăturat sistemul primejdios după care supravegherea franco-britanică ar fi fost limitată numai la bazinul occidental al Mediteranei", — cum observă „Le Journal" sub semnătura lui Saint Brice.

Ziarele franceze subliniază deasemeni cu mulțumire că s'a întins o punte pentru colaborarea Italiei.

„Ceiace rămâne de dorit — scrie „Le Journal" — este să se ofere colaborării Italiei condiții de așa fel încât să se evite un refuz".

„Ar fi un progres de seamă — adaogă ziarul — dacă solidaritatea pe mare ar pregăti renașterea unei înțelegeri a națiunilor occidentale".

„Le Temps", deasemeni, arătând că este regretabilă declarația din prima ședință, făcută de d. Litvinov, își exprimă speranța că „Italia, mare putere mediteraneană, se va asocia sistemului de protecție colectivă".

Sub semnătura d-lui Lucien Bourgues, „Le Petit Parisien" scrie:

„Ceiace a contribuit enorm la această rară reușită a fost desigur strânsa solidaritate care a condus acțiunea Marei Britanii și a Franței, precum și faptul hotărîtor că cele două mari puteri și-au asumat fără șovăire aproape totalitatea răspunderilor și sarcinilor sistemului adoptat.

„Acordul realizat de conferința mediteraneană dela Nyon va însemna o mare dată în istoria tratatelor internaționale. Inspirându-se din principiile securității colective și asistenței mutuale, care sunt legea Genevei, el realizează o înțelegere defensivă a tuturor puterilor mediteraneene, în afară de una, Italia, care se speră, nu va întârzia să pună repede sforțarea și bunăvoința sa alături de ale celorlalte puteri care au interese mai mari în această mare".

CE SCRIE PRESA ENGLEZA

Londra, 12 (Rador). — *In general, ziarele își exprimă satisfacția față de acordul încheiat la Nyon. Ele arată că d. Eden ar fi declarat la sfârșitul conferinței că „acordul nu va împiedeca, fără îndoială, ca navigația să fie din nou tulburată".*

Ziarele subliniază că după punerea în vigoare a proectului, Marțea viitoare, 35 de distrugătoare britanice și 25 de distrugătoare franceze vor asuma controlul în Meditera.

„Observer" scrie între altele: „Adevărata cauză a insecurității în Mediterana este refuzul dreptului de beligerantă pentru părțile care luptă în Spania. Este indispensabil să se acorde celor două părți beneficiul unui tratament absolut identic. Nebunia de a se califca mereu autoritățile din Valencia drept „guvern spaniol" amenință parea europeană".

„Daily Express" este de părere că acordul ar putea da naștere la noi dificultăți și tensiuni.

„The People" scrie că acordul dela Nyon urmează să fie trimis, după ratificarea sa, Germaniei și Italiei, pentru a-l semna și ele.

Insfârșit, „Sunday Dispatch" crede a ști că guvernul din Moscova ar fi protestat contra acordului.

...DACA PARTENERII AR FI DE BUNA CREDINȚA...

Berlin, 12 (Rador). — Acordul dela Nyon a avut la Berlin o primire foarte rece, telegrafiază corespondentul agenției „Havas".

In cercurile autorizate se declară că acordul ar putea totuși da bune rezultate, dacă toți partenerii ar fi de bună credință, dar, adaogă ele, există unul care încearcă să înșele.

In aceleași cercuri se subliniază că măsurile de întărire a controlului în Mediterana sunt insuficiente, din care cauză actele de piraterie vor putea continua.

Se mai spune că reuniunea dela Nyon ar fi sporit tensiunea în Europa, deoarece a îngăduit Uniunei Sovietelor să răspândească public „calomnii".

In concluzie, cercurile oficioase germane afirmă că nu se vor putea face progrese reale în vederea păcii decât atunci când cei cu răspundere vor lua hotăriri concrete împotriva acțiunei de sabotare a guvernului sovietic.

COMENTARIILE ZIARULUI ITALIAN „STAMPA"

Roma, 12 (Rador).— *Agenția Havas transmite:*

Singur ziarul „Stampa" comentează rezultatele obținute la Nyon.

„Intoarcerea la sistemul pactelor mediteraniene este de neînchipuit — spune acest ziar. Nu se poate discuta serios, nici să se tragă concluzii, întemeindu-se pe deciziunile dela Nyon. Se continuă a se construi fără temelie, căci se pierde din vedere substanța incidentelor: vase de toate naționalitățile fac contrabandă pentru roșii. Marina generalului Franco nu poate asista nepăsătoare la acest trafic. Acesta este centrul problemei și al conflictului. Concluziile dela Nyon, interpretate limpede, par menite să legalizeze și să protejeze contrabanda bolșevică".

Naționaliștii spanioli inaintează in sectorul Leon

Leon, 12 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas transmite:

Coloana naționalistă care operează în sectorul Leon și-a continuat eri înaintarea, ocupând diverse poziții importante fără să fi întâmpinat o rezistență prea mare din partea republicanilor.

Inaintarea acestei coloane se face mai încet ca aceea a coloanei naționaliste ce luptă în Asturii din cauza marilor dificultăți geografice. Intr'adevăr soldații generalului Franco trebue să se bată la o altitudine medie de 1000 metri, într'o regiune unde căile de comunicație sunt inexistente.

Toate aprovizionările se fac pe samare purtate de catâri și măgari.

Pe lângă aceasta republicanii au săpat tranșee a căror cucerire ar cere prea mari jertfe de oameni dacă s'ar face din față. Pentru ca ele să fie atacate din flanc este nevoie adesea de marșuri de câte o zi.

Inaintarea este stăviilită și de ploile torențiale din ultimele zile și de frigul puternic ce se resimte pretutindeni în această zonă.

OPERATIILE IN SECTORUL JUERA

Saragosa, 12 (Rador). — Agenția Havas transmite:

Naționaliștii au efectuat pe ziua de ieri operații localizate, da rviolente, în sectorul Juera, la nord și nord-est de Saragosa.

Ei au atacat între satele San Mateo dela Lleja și la Cinema, cucerind doi munți departe unul de altul la o distanță de trei kilometri. La început, înaintarea a fost înlesnită de tancuri și artilerie. Guvenramentalii au opus o vie rezistență, dar naționaliștii au putut ajunge la tranșeile inamice, pe care au trebuit să le curețe rând pe rând la baionetă.

Către ora 16, pozițiile erau ucerite. In felul acesta, naționaliștii au cucerit un nou sector, amenințând să atace pe la spate, din direcția sud, liniile republicane dintre Tardiente și Huesca.

xox oxo

Avion german prăbușit

Praga, 12 (Rador). — Un avion de transport al unei societăți germane s'a rătăcit prin ceață pe linia Breslau - Gleiwitz și s'a prăbușit, sfărâmându-se, în apropiere de Fryvaldov, în Silezia.

Pilotul a fost ucis. Unul din pasageri este grav rănit. Ceilalți doi, cari au sărit din avion aproape de pământ, sunt răniți ușor.

xox oxo

Directorul soc. „Prahova" amenințat printr'o scrisoare, cu moartea

Târgoviște, 12 Sept.

Un fapt menit să facă senzație și care dovedește o mare îndrăzneală din partea autorilor lui, s'a întâmplat în orașul nostru.

Acum câteva zile, d. ing. Amico, directorul soc. „Prahova" și consul delegat al Italiei pentru județul nostru, a primit o scrisoare în care, sub amenințarea cu moartea, atât a lui cât și a familiei, i se cere să depună suma de 150.000 lei, la podul care merge în com. Valea Voevozilor.

Anunțând autoritățile, d. ing. Amico a fost sfătuit să depună suma, conform indicației din scrisoarea primită.

Poliția și legiunea de jandarmi, deși au luat întinse măsuri pentru prinderea celui care a trimis scrisoarea, n'au putut să-l aresteze, de oarece el nu s'a prezentat să ridice banii, prinzând, probabil, de veste.

S'au luat măsuri pentru paza inginerului și a familiei sale.

Dezastrul provocat de taifun în Japonia

Tokio, 12 (Rador). — Un ciclon de o violență extraordinară a bântuit regiunile din sud-vestul Japoniei.

Taifunul a pricinuit moartea a 24 persoane și rănirea a altor 98.

Ravagiile ciclonului sunt enorme: peste 3000 case au fost complet distruse, iar 24.000 au fost parțial distruse sau inundate.

Un regiment de cavalerie japonez intrând în Peking, pe sub una din renumitele porți ale vechei capitale chineze